

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΚΘ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1740	Μεγάλη Τρίτη βράδυ 10 Ἀπριλίου 2012	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

«Οἴμοι! ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει...»

«Ἀμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;» (Μ. Τετ. δοξ. ἀποστ. αἶν.)

Ἀπόψε Μεγάλη Τρίτη. Σὲ ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς ἁγίας μας Ὁρθοδοξίας παρατηρεῖται μία ἐξαιρετικὴ συρρόή. Ὁχι τόσο γιὰ προσευχή, γιὰ θρῆνο, γιὰ ψυχικὴ συμμετοχὴ στὸ δράμα τῶν δραμάτων, ὅσο γιὰ τὸς ἐλκύει τὸ γνωστὸ τροπάριο. Αὐτὸ γίνεται ὁ μαγνήτης. Μερικοὶ μάλιστα στὶς μεγάλες πόλεις χρονομετοῦν πόσο θὰ διαρκέσῃ.

Ἄλλὰ τὰ τροπάρια δὲν εἶνε κοσμικὰ τραγούδια. Δὲν ἔγιναν γιὰ καλλιτεχνικοὺς σκοπούς, γιὰ νὰ τέρψουν μουσικῶς τὰ αὐτιά. Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἄλλο σκοπὸ. Ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε ᾠδεῖο. Ὁ ὀρθόδοξος ναὸς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς παπικοὺς μὲ τὰ ἀρμόνια καὶ τοὺς προτεστάντες μὲ τὴν εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ καὶ τίς ἄλλες αἱρέσεις, ὁ ὀρθόδοξος ναὸς δὲν καλλιεργεῖ τὴν τέρψι τῶν αἰσθήσεων. Ὁ ψάλτης δὲν εἶνε τραγουδιστὴς σὰν αὐτοὺς ποὺ ἐμφανίζονται στὰ κέντρα. Ὁ ψάλτης πρέπει νὰ αἰσθάνεται κατάνυξι, νὰ κλαίῃ. Ἄν δὲν πιστεύῃ καὶ δὲν αἰσθάνεται αὐτὰ ποὺ ψάλλει, νὰ μὴ γίνεταὶ ψάλτης. Γνώρισα ἓνα ψάλτη, τὸν ἀείμνηστο Σακελλαρίδη, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἔψαλλε ἔκλαιγε καὶ συγκινοῦσε τὸ ἐκκλησίασμα.

Δὲν ἔγιναν λοιπὸν οἱ ὕμνοι γιὰ νὰ ἐπιδεικνύωνται οἱ ψάλτες καὶ νὰ εὐφραίνωνται οἱ ἐκκλησιαζόμενοι αἰσθητικῶς καὶ μουσικῶς. Δὲν εἶνε σκοπὸς τὰ τροπάρια, εἶνε μέσο. Αὐτοὶ ποὺ ἔφτειαξαν τὰ τροπάρια, ἅγιοι θεοκίνητοι ἄνθρωποι, σκοπὸ εἶχαν νὰ κεντήσουν τὴ συνείδησι τοῦ ἐνόχου, νὰ ἐμπνεύσουν ἰδέες μεγάλες καὶ ὑψηλές, νὰ διεγείρουν αἰσθήματα ἅγια καὶ ὑπέροχα, ὅπως τὸ «γνώθι σαυτόν», τὴ συναίσθησι τῆς ἀμαρτωλότητος καὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων, πρὸ παντὸς δὲ τὴν ἐλπίδα στὸ ἄπειρο ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιὰ κάθε ἀμαρτωλό. Ἐκεῖ ἀποβλέπει ἡ ποίησις τῶν ὀρθοδόξων.

Αὐτὰ γενικὰ γιὰ τὴ θρησκευτικὴ ποίησι. Καὶ τώρα ἄς ἔλθουμε στὸ συγκεκριμένο ποίημα.

Τί εἶνε τὸ ποίημα αὐτό; Εἶνε ἓνα διαμάντι ποὺ ἀπαστράφτει, ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα δείγματα τῆς ὀρθοδόξου ποιήσεώς μας. Ποιὸς εἶνε ὁ ποιητής; Ὑπάρχουν διάφορες γνώμες μεταξὺ τῶν φιλολόγων καὶ τῶν θεολόγων. Οἱ περισσότερες συγκλίνουν, ὅτι ποιητὴς εἶνε μία ὑπέροχη γυναίκα τοῦ Βυζαντίου, ἡ Κασσιανή. Ἡ δημιουργία τοῦ ποιήματος συνδέεται μὲ ἓνα ἐπεισόδιο τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.

Νοερῶς βρισκόμαστε στὸ 830 μ.Χ., στὴν πρωτεύουσα τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, στὰ ἀνάκτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πόσο φθαρτὰ καὶ μάταια εἶνε τὰ ἐγκόσμια! Ἴσως στὸ μέρος ἐκεῖνο, ποὺ ἦταν τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βυζαντίου, τώρα νὰ εἶνε κάποιος τούρκικος καφενὲς καὶ κάποιος Τοῦρκος νὰ ρουφᾷ νωχελῶς τὸ ναργιλέ του... Ἐκεῖ λοιπὸν, στὸ λεγόμενο Τρίκλινον, τὴν περίφημη αἴθουσα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Βυζαντίου, ἓνας νεαρὸς αὐτοκράτωρ ἐπάνω στὸ ἄνθος καὶ τὴ λάμψι τῆς νεότητός του, ὁ Θεόφιλος, περιμένει ἑναγωνίως. Περιμένει νὰ ἐκλέξῃ τὴ νύφη, τὴν μέλλουσα σύζυγό του, ποὺ θὰ γινόταν καὶ ἡ μέλλουσα βασίλισσα τοῦ κράτους.

Στὸ Τρίκλινο ἔχει συγκεντρωθῆ ὅ,τι ἐκλεκτὸ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ὁ γυναικεῖος κόσμος τῆς αὐτοκρατορίας· νεάνιδες, ἄνθη - κρίνα τῆς ἀνοίξεως, ἀναμένουν τὴ στιγμή τῆς ἐκλογῆς. Τὰ αἰσθήματα πάλλουν καὶ οἱ καρδιές χτυποῦν. Ὁ νεαρὸς Θεόφιλος κρατᾷ στὰ χέρια του ἓνα χρυσοῦ μῆλο, γιὰ νὰ τὸ δώσῃ ὡς βραβεῖο σ' ἐκείνην ποὺ θὰ ἐκλέξῃ.

Ἄπ' ὅλες τίς νέες τὰ βλέμματά του ἐλκύει μία ἐξοχος καλλονή, ἡ Κασσιανή. Τὴν πλησιάζει. Ἄλλὰ πρὶν τῆς δώσῃ τὸ μῆλο, τῆς ἀπευθύνει ἓνα ἐρώτημα, ποὺ περιέχει μὲν ἀλήθεια ἀλλὰ θίγει τὴ γυναικεῖα ἀξιοπρεπεῖα. — «Ἐκ γυναικὸς ἐρρῦή τὰ φαῦλα;», ἀπὸ γυναῖκα ἐ-

πήγασαν τὰ κακά; Ὁ λόγος αὐτὸς ὑπονοεῖ τὴν Εὐα καὶ θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔκφρασις μισογυνισμοῦ. Ἀλλὰ ἡ Κασσιανή, εὐφυστάτη καὶ ἐτοιμόλογος, δὲν δέχθηκε τὸ πλῆγμα αὐτὸ τοῦ Θεοφίλου. Ἀπολογουμένη ἐκ μέρους τοῦ γυναικείου κόσμου καὶ ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὴν ἰδεώδη γυναῖκα, τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο, ἀπαντᾷ στὸν Θεόφιλο· «*Ἄλλα καὶ ἐκ γυναικὸς ἐρρῦή τὰ κρείττω*», ἀλλ' ἀπὸ γυναῖκα προέρχεται καὶ ὅ,τι καλύτερο.

Αὐτὸς ὁ **διαξιφισμὸς** μεταξὺ τοῦ ἀνδρικοῦ ἐγωισμοῦ καὶ τῆς γυναικείας ἀξιοπρεπείας διεξήχθη στὰ ἀνάκτορα. Ἀλλὰ εἶνε γνωστὸ, ὅτι ὁ ἄντρας εἶνε ὑπερήφανος καὶ θέλει νὰ ἔχη ὑποταγμένη τὴ γυναῖκα. Γι' αὐτὸ δὲν τὸν εὐχαριστεῖ νὰ ἔχη γυναῖκα εὐφυᾶ· θέλει ἡ γυναῖκα του νὰ εἶνε κατωτέρα διανοήσεως, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ τὴν ὑποτάσῃ. Γι' αὐτὸ ὁ Θεόφιλος, ὅταν ἀντιλήφθηκε ὅτι στὸ βάθος τῆς ὥραιας αὐτῆς γυναῖκας ὑπῆρχε σπινθηροβολουῖσα εὐφυΐα, κοντοστάθηκε· ἄλλαξε ἐπιλογή καὶ ἔδωσε τὸ μῆλο ὄχι στὴν Κασσιανή, ἀλλὰ στὴν **Θεοδώρα**, ποὺ ἦταν ἐπίσης ὥραία ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ σπινθηροβόλο πνεῦμα τῆς Κασσιανῆς. Ἡ σεμνὴ Θεοδώρα ἦταν ἐκείνη ποὺ συνετέλεσε στὴν ἀναστήλωσι τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ τὸ θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ ἡ Κασσιανὴ τί ἔγινε; Ὡ **κορίτσια**, ποὺ τρέμετε μήπως χάσετε τὸν μνηστῆρα καὶ κάνατε τὰ πάντα νὰ τὸν κατακτῆσετε, ἡ Κασσιανή, ἴδου τὸ ἔξοχο ὑπόδειγμά σας. Δὲν εἶνε σπάνιο στὴ ζωὴ ἓνας ἀνεύθυνος νέος, ἀφοῦ τρυγήσῃ τὰ κάλλη σας, νὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ. Καὶ λοιπὸν τί; Νομίζετε, ὅτι ἡ ζωὴ πλέον δὲν ἔχει νόημα καὶ εἴστε γιὰ τὸν κάδο τῶν ἀχρήστων; Πόσο ἀπατάσθε! Ἡ εὐτυχία σας δὲν εἶνε ἓνας ἄντρας. Ὅχι. Ὅπως καὶ τοῦ ἀντρὸς ἡ εὐτυχία δὲν εἶνε μιὰ γυναῖκα. Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀντρὸς ἢ τῆς γυναικὸς εἶνε πέρα ἀπὸ τὶς σαρκικὲς ἐπιθυμίες, τὶς ἡδονὲς καὶ τὰ θέλητρα, πάνω ἀπ' τὴ γῆ, πέρα ἀπ' τὰ ἄστρα καὶ τοὺς γαλαξίους, σὲ ἓναν ἀπέραντο κόσμο. Καὶ σ' αὐτὸν τὸν αἰώνιο κόσμο μᾶς ἀνοίγει σήμερα τὰ μάτια ἡ Κασσιανή.

Ἡ Κασσιανὴ μπορεῖ νὰ ἀπέτυχε στὸν ἔρωτα, ἀλλὰ **πέτυχε στὴ ζωὴ**. Ἡ ἀποτυχία τοῦ ἔρωτος ὑπῆρξε γι' αὐτὴν μία ἀρίστη ἐπιτυχία στὸν προορισμὸ τῆς ζωῆς της. Διότι τί ἔκανε; Οὔτε δηλητήριο πῆρε, οὔτε πῆγε νὰ πέσῃ ἀπὸ τοὺς βράχους, οὔτε νὰ πνιγῆ στοὺς ποταμούς; Ἦδειξε μεγαλεῖο, ψυχικὸ ἥρωισμό. Ἀποσύρθηκε μακριὰ ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα, στὴν ἔρημο, κ' ἐκεῖ πέρασε τὴν ὑπόλοιπη ζωὴ της. Καὶ ἐπειδὴ εἶχε χάρισμα, ἔγραψε ὕμνους·

καρπὸς τοῦ ποιητικοῦ ταλάντου της εἶνε καὶ τὸ ποίημα αὐτὸ ποὺ τόσο μᾶς συγκινεῖ.

Εἶνε βασισμένο στὸ περιστατικὸ τῆς **ἁμαρτωλῆς γυναίκας**, ποὺ ἔκλαψε μπροστὰ στὸ Χριστό, τοῦ ἔπλυνε τὰ πόδια μὲ μύρα καὶ μὲ τὰ δάκρυά της, καὶ τὰ σκούπισε μὲ τὰ πλούσια μαλλιά της. Αὐτὴ τὴ γυναῖκα ἔχει ὑπ' ὄψιν στὸ ποίημά της ἡ Κασσιανή.

Τὸ νόημα τοῦ ποιήματος. Κύριε, εἶμαι μιὰ γυναῖκα ἁμαρτωλή. Ἦφταιξα πολύ. Σὰν τὴν Εὐα, ποὺ ἁμάρτησε καὶ μόλις ἄκουσε τὰ βήματά σου στὸν παράδεισο κρύφτηκε ἀπὸ φόβο. Σὰν τὴν πόρνη, ποὺ ἦλθε μπροστὰ σου καὶ ἔχυσε τὰ πολυτίμα μύρα της. Μοιάζω σὰν ἓνα κουρέλι. Ζῶ μέσα σ' ἓνα σκοτάδι, ποὺ δὲν ὑπάρχει ἥλιος, δὲν ὑπάρχει φεγγάρι, δὲν ὑπάρχει ἄστρο. «*Νύξ μοι ὑπάρχει, οἶστρος ἀκολασίας*». Ὑποφέρω, Κύριε, ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μου. Ἀλλὰ δὲν ἀπελπίζομαι. Ἔρχομαι σ' ἔσένα. Ἔρχομαι σὰν τὴν μυροφόρο. Ἔρχομαι σὰν τὴ μετανουημένη ἁμαρτωλή. Σὺ, Χριστέ, ποὺ ἔφτειαξες τὰ ποτάμια, σὺ ποὺ ἔφτειαξες τοὺς ὠκεανούς, σὺ ποὺ ἔφτειαξες τὶς πηγὲς τῶν ὑδάτων, δός μου ἓνα δάκρυ νὰ χύσω μπρὸς στὰ πόδια σου. Δός μου, Χριστέ, τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μὲ δεχτῆς στὸ βασιλείό σου.

Καὶ πρὸς τὸ τέλος λέει αὐτὸ τὸ φιλοσοφικώτατο· «*Ἄμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσώστα Σωτῆρ μου;*». Ποιὸς μπορεῖ νὰ μετρήσῃ **τὰ ἁμαρτήματά μου; εἶνε ἀμέτρητα**. Μόνο ἡ ἄβυσσος τῶν κριμάτων καὶ τοῦ ἐλέους σου μπορεῖ νὰ τὰ καλύψῃ καὶ νὰ μοῦ χάρισῃ τὴν σωτηρία.

* * *

Δὲν ὑπάρχουν, ἀγαπητοί μου, μόνο οἱ **ἔρωτες τῆς γῆς**. Θὰ εἶμαστε πολὺ μικροί, ἂν περιορισθοῦμε σ' αὐτούς. Ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο.

Νέοι! Δὲν θὰ αἰσθανθῆτε τὸ μεγαλεῖο τῆς ζωῆς, ἐὰν δὲν γευθῆτε τὸν μεγάλο ἔρωτα τῶν ψυχῶν, τὸν **ἔρωτα τοῦ Ἐσταυρωμένου**. Ἐὰν ἀγαπᾶς τὸ παιδί σου, τὴ γυναῖκα σου, τὰ γράμματα, τὴν ἐπιστήμη, τὴν ποίησι, τὴ ζωγραφική, καλὰ κάνεις· νὰ τὰ ἀγαπᾶς, ὁ Θεὸς τὰ ἔδωσε. Ἀλλὰ περισσότερο καὶ μὲ φλογερὴ καρδιά νὰ ἀγαπᾶς τὸν Ἐσταυρωμένο. Τὸ εἶπε ὁ ἴδιος· «*Ἦλθα στὸν κόσμον ν' ἀνάψω φωτιά*» (Λουκ.12,49).

Ὡ ψυχές, αἰσθανθῆτε αὐτὸ τὸν ἔρωτα. **Κλειστὲ μέσ' στὴν καρδιά σας τὸ Χριστό**, γιὰ νὰ αἰσθανθῆτε κάθε εἶδους μεγαλεῖο.

Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ χύσουμε **ἓνα δάκρυ** στὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ μας καὶ νὰ ποῦμε κ' ἐμεῖς σὰν τὸ ληστή· «*Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου*» (Λουκ. 23,42).

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**